

Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliklərlə bağlı Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin rəisi Akif Musayevin “AzərTAc” informasiya agentliyinə müsahibəsi

05.02.2013

<http://www.azertag.com/node/1052081>

Vergi Məcəlləsində olunmuş dəyişiklik və əlavələr təqdim edilmiş güzəştlərin həcmi və kateqoriyaları baxımdan son illərin ən geniş paketidir

“Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 21 dekabr tarixli Qanununa əsasən, Vergi Məcəlləsinə əlavə və dəyişikliklər 2013-cü il yanvarın 1-dən qüvvəyə minmişdir. Bu qanunla müəyyən olunmuş dəyişiklik və əlavələr son bir neçə ildə Vergi Məcəlləsinə edilmiş ən çoxsaylı dəyişikliklər paketidir.

Vergilər Nazirliyinin vergi siyasəti və strateji araşdırmalar baş idarəsinin rəisi Akif Musayev Vergi Məcəlləsində edilmiş son dəyişiklikləri “AzərTAc” üçün şərh etmişdir.

- Akif müəllim, cari ilin əvvəlindən Vergi Məcəlləsinə olunan dəyişikliklər qüvvəyə minmişdir. Bu son 3 il ərzində Məcəlləyə edilmiş ən böyük dəyişiklik və əlavələrdir. Bu dəyişikliklərin əsas istiqamətləri nədən ibarətdir?

- Vergi Məcəlləsinə son əlavə və dəyişikliklər həm mahiyyəti, həm tətbiq dairəsi, həm də təqdim olunmuş güzəştlərin həcmi və kateqoriyaları baxımdan son illərin ən geniş dəyişikliklər paketidir. Təkcə onu qeyd etmək istərdim ki, Vergi Məcəlləsinin 63 maddəsinə 131 bənd üzrə 176 əlavə və dəyişiklik edilmişdir və bu, ümumilikdə Məcəllənin müddələrinin 30 faizinə dəyişiklik olunması deməkdir. Son dəyişikliklərin tətbiqi ilə əlaqədar 35-dən yuxarı müxtəlif normativ-hüquqi sənədlərin hazırlanması nəzərdə tutulur. Bu, vergi qanunvericiliyinə edilmiş dəyişikliklərin miqyasının əyani göstəricisidir.

Vergi qanunvericiliyində edilmiş dəyişikliklərin konseptual əsasları bir tərəfdən yeni global iqtisadi çağırışlara əsaslanır, digər tərəfdən də ölkənin ortamüddətli hədəflərinə istiqamətlənmiş məqsədlərə xidmət edir. Bununla yanaşı qeyd etməliyəm ki, bu dəyişikliklərlə, həmçinin vergi qanunvericiliyinin beynəlxalq normalara uyğunlaşdırılması, habelə son bir neçə il ərzində qarşıya çıxan mübahisəli məsələlərin həlli ilə bağlı məsələlər də nəzərə alınmışdır.

Bütövlükdə, biz dəyişiklikləri qruplaşdırsaq, onlar vergi siyasətinin dörd istiqamətini əhatə edir. Bunlar vergi ödəyicilərinin hüquqlarının müdafiəsi, vergi ödəyicilərinin mənafeələrinin qorunması, vergi inzibatçılığının və vergi nəzarətinin təkmilləşdirilməsidir.

- *Dəyişikliklərin bir hissəsinin vergi ödəyicilərinin hüquqlarının genişləndirilməsi ilə bağlı olduğunu qeyd etdiniz. Bu sahədə yeniliklər nədən ibarətdir?*

- Məcəllədəki yenilikləri bir müsahibə çərçivəsində əhatə etmək çətin olsa da, mən prinsiplial dəyişiklikləri qeyd etmək istərdim.

Bunların sırasında vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulmasını təmin edən normaların Vergi Məcəlləsinə daxil edilməsi xüsusi yer tutur. Bu, bizim ölkənin təcrübəsində ciddi bir yenilikdir.

Vergi tərəfdaşlığı sazişi - vergi orqanı ilə ödəyici arasında risklərin minimallaşdırılması məqsədi ilə könüllü şəkildə bağlanmış niyyət razılaşmasıdır. Bu, vergi inzibatçılığı prosesində vergi orqanları ilə ödəyici arasında münasibətlərin tamamilə yeni əsaslarda qurulması deməkdir. Beynəlxalq təcrübədə vergi risklərinin minimallaşdırılmasını dövlətlər vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasındakı münasibətlərin qarşılıqlı anlaşma, əməkdaşlıq və hər iki tərəfin könüllü öhdəliklər götürməsi yolu ilə həll etməyə çalışırlar. Bir çox qabaqcıl ölkələrdə, o cümlədən ABŞ-da, Niderlandda, İrlandiyada və s. vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında münasibətlər tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması ilə tənzimlənir. Bu təcrübənin səmərəliliyi artıq beynəlxalq təcrübə ilə sübuta yetirilmişdir. Tərəfdaşlıq sazişləri könüllülük əsasında bağlanılır. Bu cür münasibətlərin qurulması ilk növbədə qarşılıqlı etimada və məsuliyyətə əsaslanır. Bu da gələcəkdə vergi ödəyicisinin vergidən yayınma risklərini minimallaşdırmaqla onların əlavə maliyyə itkilərinin qarşısını alacaqdır. Eyni zamanda, vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında yaranan mübahisələrin minimuma endirilməsi və onların həllinə çəkilən inzibatçılıq xərclərinin aşağı salınması təmin ediləcəkdir.

Tərəfdaşlıq münasibətlərinin qurulması heç bir halda vergi öhdəliklərinin azaldılmasını və verginin itirilməsini nəzərdə tutmur. Yəni, bu elə bir razılaşmadır ki, vergi ödəyicisi öz üzərinə müəyyən, məsələn, vaxtlı-vaxtında vergi bəyannamələrini təqdim edəcəyinə və hesablanmış vergiləri tam həcmdə ödəyəcəyinə, nağd hesablaşmalar aparılarkən nəzarət-kassa aparatlarından daim istifadə ediləcəyinə, müştərilərin plastik kartlarla ödəmələr aparmasına şərait yaradılacağına dair öhdəliklər götürür, vergi orqanları da bunun əvəzində vergi nəzarətinin distant formalarından istifadə ediləcəyinə, sahibkarlıq subyektində və onun obyektlərində əlavə yoxlamalar və inzibatçılıqla bağlı təsirlərin olmayacağına razılıq verirlər. Bu bir növ, "horizontal monitorinqdir". Beləliklə, tərəfdaşlıq sazişləri heç bir halda vergi nəzarətindən imtina edilməsi və ya vergi ödəyicisinin ödəməli olduğu vergilərin həcmində dəyişməsi demək deyildir.

Vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında tərəfdaşlıq münasibətləri qarşılıqlı əməkdaşlıq əsasında qurulmaqla vergilərin tam və vaxtında hesablanıb ödənilməsinin, vergi ödəyicilərinin işgüzar fəallığına və azad iqtisadi fəaliyyətinə

xələl gətirmədən minimal resurslarla maksimum səmərəli vergi nəzarətinin təşkilidir. Hesab edirəm ki, vergi tərəfdaşlığı sazişləri bizə vergi ödəyicilərində maliyyə risklərini azaltmağa, dövlət-biznes münasibətlərində tərəfdaşlıq münasibətlərini genişləndirməyə imkan verəcəkdir.

- Vergi Məcəlləsinə son dəyişikliklərdə xüsusi diqqət çəkən məsələlərdən biri də gəlir vergisi ilə bağlıdır. Bu dəyişikliklər nədən ibarətdir və ölkə vətəndaşlarına nə verəcəkdir?

- Dəyişikliklərə əsasən, fiziki şəxslərin gəlir vergisinin maksimal dərəcəsi 30 faizdən 25 faizə endirilmiş, aylıq və illik gəlirlərin 14 faiz dərəcə ilə vergiyə cəlb edilən məbləğləri müvafiq olaraq 2000 manatdan 2500 manatadək və 24000 manatdan 30000 manata qədər qaldırılmışdır.

Bununla yanaşı, gəlir vergisi üzrə güzəştlərin həcmi də genişləndirilmişdir. Əlillərin, məcburi köçkün və qaçqınların, əhalinin güzəşt hüququ olan digər kateqoriyalarının maddi vəziyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə onların aylıq gəlirlərinin vergidən azad olunan məbləğləri 2 dəfəyədək artırılmışdır.

I-II qrup müharibə əlillərinə muzzdlu işlə əlaqədar aylıq gəlirinin vergi tutulan məbləğinin 400 manat məbləğində azaldılmasını nəzərdə tutan güzəşt hüququ indi bütün qruplardan olan müharibə əlillərinə şamil edilmişdir. Muzzdlu işlə əlaqədar aylıq gəliri 200 manatadək, illik gəliri 2400 manatadək olan şəxslərə verilən güzəştin məbləği də artırılmışdır. Bu güzəştin müəyyən edilməsində istifadə olunan “minimum əmək haqqı” məbləği (93,5 manat) “əmək qabiliyyətli əhali üçün ölkə üzrə yaşayış minimumu” məbləği (125 manat) ilə əvəz olunmuşdur.

Fiziki şəxslərin gəlir vergisində edilmiş dəyişikliklər vətəndaşların gəlirlərinin böyük bir hissəsinin onların sərəncamında qalmasına şərait yaratmaqla yanaşı, eyni zamanda, əmək haqlarının leqallaşdırılması istiqamətində aparılan iqtisadi təşviqetmənin tərkib hissəsi də hesab edilə bilər.

Onu da nəzərinizə çatdırım ki, qeyd olunan güzəşt və imtiyazlar nəticəsində təkcə bu il əlavə olaraq 47 milyon manatdan artıq vəsaitin vergi ödəyicilərinin və vətəndaşların sərəncamında qalacağı gözlənilir. Bu vəsait sahibkarlıq fəaliyyətinin genişləndirilməsi, vətəndaşların sosial və digər problemlərinin həlli üçün kifayət qədər əhəmiyyətli dəstək olacaqdır.

- Akif müəllim, Vergi Məcəlləsinə son dəyişikliklərdə qanunvericiliklə sahibkarlıq subyektlərinə vergi güzəştlərinin miqyası əhəmiyyətli şəkildə artırılmışdır. Bu, hansı zərurətdən irəli gəlir?

- Vergilər maliyyə sisteminin bir hissəsi olmaqla dövlətin iqtisadi tənzimlənmə alətlərindən biri kimi çıxış edir. Dövlət vergi ödəyicilərinə bu və ya digər vergi güzəştlərini verərkən ilk növbədə vergi tənzimlənməsinin müxtəlif iqtisadi proseslərə təsirini gücləndirir.

Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklərdə vergi güzəştlərini iki əsas qrupa bölmək olar. Birinci qrupa daxil olan vergi güzəştləri, yuxarıda qeyd edildiyi kimi, sosial məqsəd daşıyaraq vergi ödəyicilərinin maddi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına, ikinci qrupa daxil olan vergi güzəştləri isə stimullaşdırıcı xarakter daşıyaraq müəyyən sahələrin inkişafının təmin edilməsinə yönəldilmişdir.

Azərbaycanın yaxın illərdə qarşısında duran əsas məsələlərdən biri iqtisadiyyatda karbohidrogen ehtiyatlarından asılılığı aradan qaldırmaq və iqtisadi artımın qeyri-neft sektorunun, o cümlədən onun aparıcı tərkib hissəsi olan sənaye sektorunun hesabına təmin etməkdir. Sənayenin innovasiyalar əsasında inkişafının təmin olunması, texnoparkların sənayeləşmədə əsas strateji layihələr kimi yer alması "Azərbaycan - 2020: gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyasında da başlıca hədəflər sırasındadır. Yaxın gələcəkdə dövlət investisiya siyasətində əsas istiqamətlərdən biri də sənaye şəhərçiyi infrastrukturunun formalaşdırılması və qeyri-neft sənayesinin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı olacaqdır. Bu proses artıq start götürmüşdür. Sumqayıt şəhərində Kimya Sənaye Parkı, Yüksək Texnologiyalar Parkı və Balaxanı Sənaye Parkının yaradılması bu istiqamətdə atılmış ilk addımlardır.

Bu baxımdan orta və uzunmüddətli perspektivdə texnoparkların inkişafını stimullaşdırmaq üçün ölkənin vergi qanunvericiliyində sənaye və texnologiyalar parklarında çalışan fiziki və hüquqi şəxslərə, eləcə də parkların idarəedici təşkilat və operatorlarına gəlir, mənfəət, ƏDV, əmlak və torpaq vergiləri üzrə 7 illik vergi güzəştləri nəzərdə tutulmuşdur.

Hesab edirəm ki, Vergi Məcəlləsinə texnoparklarla bağlı edilmiş əlavə və dəyişikliklər iqtisadiyyatın inkişafına müsbət təsir göstərəcək, layihələrin miqyasının artmasına, bu sahəyə investorların cəlb olunmasına, yüksək texnologiyalar əsasında rəqabət qabiliyyətli sənaye məhsullarının istehsalına, yeni iş yerlərinin yaradılmasına imkan verəcəkdir.

- Məcəlləyə dəyişikliklərin mühüm bir hissəsi də vergi inzibatçılığının və vergi nəzarətinin təkmilləşdirilməsinə yönəldilmişdir.

- Vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi həmişə vergi siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri olmuşdur. Təsadüfi deyildir ki, Vergi Məcəlləsinə edilmiş 70-ə yaxın dəyişiklik vergi inzibatçılığının və vergi nəzarətinin təkmilləşdirilməsini nəzərdə tutur.

Bu sırada əsas yeniliklər sırasında elektron auditin tətbiqi ilə əlaqədar dəyişiklikləri xüsusi vurğulamaq lazımdır. Bu dəyişiklik və əlavələr nəticəsində ilk dəfə qanunvericilikdə elektron auditin tətbiqi üçün normativ hüquqi baza yaradılmışdır. Dəyişikliklərə elektron fayl formasında sənədlərin tələb edilməsi, elektron daşıyıcılardakı məlumatlara birbaşa və ya məsafədən çıxış imkanının yaradılması, elektron qaydada audit aparılan zaman sənədlərin müəyyən edilmiş müddətdə təqdim edilməməsi, bilərəkdən təhrif olunmuş formada təqdim edilməsi

və sənədlərin qanunla müəyyən edilmiş müddətdə saxlanılmamasına görə maliyyə sanksiyasının tətbiqi daxildir.

Hesab edirəm ki, elektron auditin tətbiqi ölkəmizin milli vergi sisteminin yaxın gələcək üçün həyata keçirəcəyi ən mühüm və perspektivli layihələrdən biridir və İT təməlli bilik menecmentinə əsaslanan müasir vergi inzibatçılığının inkişafına böyük töhfə verəcəkdir.

Vergi inzibatçılığına dair digər dəyişikliklər əsas etibarilə vergi ödəyiciləri tərəfindən POS-terminalların quraşdırılmasını, vergi orqanı tərəfindən kameral yoxlama zamanı vergilərin vergi orqanının qərarı əsasında hesablanmasını, bank və kredit təşkilatları tərəfindən məlumatların verilməsi qaydalarının təkmilləşdirilməsini, yol vergisinin hesablanmasının və ödənilməsinin təkmilləşdirilməsini, təbii inhisar subyektlərinin sadələşdirilmiş vergitutma sistemini tətbiq etmək hüququnun olmamasını nəzərdə tutan maddələrdən ibarətdir.

Mühüm bir dəyişiklik daşınmaz əmlakın aylıq icarə haqqı məbləğlərinə bazar qiymətlərinin tətbiqi ilə bağlıdır. Bu dəyişiklik icarənin vergiyə cəlb olunması zamanı mübahisə yaradan məsələlərin aradan qaldırılması məqsədi ilə edilmişdir. Bu sahədə çoxlu problemlər mövcuddur, xüsusən şəhərin mərkəzində obyektlərdən yüksək məbləğdəki icarə haqları, qat-qat aşağı qiymətlə rəsmiləşdirilir, külli miqdarda vergidən yayınma halları baş verir. Bir çox hallarda rəsmiləşdirilən icarə məbləğləri vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında mübahisəyə səbəb olur. Bu zaman obyektin dostlara, qohumlara icarəyə verilməsi kimi əsaslar gətirən bəzi vergi ödəyiciləri bu yolla vergilərdən yayınmağa çalışırlar. Bu məsələyə dair hətta Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı olmuşdur və bildirilmişdir ki, icarə haqqının məbləği, tərəflər arasında müqavilə ilə tənzimlənməlidir, lakin vergitutma məqsədləri üçün bazar qiyməti əsas götürülməlidir.

Beləliklə, bundan sonra, daşınmaz əmlakın (yaşayış fondu istisna olmaqla) vergitutma məqsədləri üçün aylıq icarə haqqının məbləği bazar qiymətləri nəzərə alınmaqla müəyyən ediləcəkdir. Yəni, sahibkar əmlakını istənilən qiymətə icarəyə verə bilər, az məbləğdə icarə haqqı ala bilər, lakin bu, vergi məbləğinə təsir etməməlidir. Buna görə də vergitutma məqsədləri üçün əsas olaraq əmlakın bazar dəyəri əsas götürüləcəkdir.

Hazırda Vergi Məcəlləsinin müvafiq müddəaları bazar qiymətlərinin müəyyən edilməsinə imkan verir. Bu zaman rəsmi mənbələrdən əldə edilmiş məlumatlar, dövlət və yerli icra hakimiyyətlərinin məlumat bazaları, vergi ödəyicilərinin bəyan etdikləri məlumatlar, eləcə də vergi qanunvericiliyi ilə istifadəsinə icazə verilən məlumat mənbələri bazar qiymətlərinin müəyyən edilməsi üçün əsasdır.

Vergi nəzarətinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklər sırasında vergi ödəyicisinin filialı, nümayəndəliyi və digər təsərrüfat subyektlərinin olduğu ünvan üzrə uçota alınması, əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən verilmiş sənəd əsasında

vergi orqanlarında uçota alınması, vergi ödəyicisində əmlak vergisinin hesablanması və ödənilməsinin düzgünlüyü yoxlanılarkən inventarizasiya aparılması, vergi orqanının əsaslandırılmış qərarına əsasən növbəti və növbədənənar səyyar vergi yoxlamalarının 9 aydan çox olmayan müddətdə dayandırılması kimi dəyişiklikləri göstərmək olar.

- Akif müəllim, dəyişikliklər sırasında ƏDV-nin tətbiqi ilə bağlı məsələlər də mühüm yer tutur. ƏDV-nin tətbiqi mexanizmindəki yeniliklər barədə məlumat verməyinizi xahiş edərdik.

- ƏDV-nin tətbiqi ilə bağlı Vergi Məcəlləsinə edilən əsas dəyişikliklər ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyatda dair dövriyyə həddinin müəyyən olunmasında və ƏDV-nin hesablanması qaydasında dəyişikliklərin edilməsi ilə bağlıdır.

Həmin dəyişikliklərin birində ƏDV ödəyicisi kimi qeydiyyatda alınmalı olan hüquqi və fiziki şəxslər üçün ardıcıl 12 aylıq dövr ərzində vergi tutulan əməliyyatların həcmələri eyniləşdirilərək 120 min manat məbləğində müəyyən edilmişdir.

Digər dəyişiklikdə isə ƏDV-nin ödənilmiş məbləğlərdən hesablanması nəzərdə tutulur. Bu, olduqca mühüm dəyişiklikdir və birbaşa vergi ödəyicilərinin mənafeyinə xidmət edir. ƏDV-nin ödənilmiş vəsaitdən hesablanması o halda tətbiq ediləcəkdir ki, təqdim olunmuş malların (işlərin, xidmətlərin) dəyəri 30 gündən gec olmayaraq ödənilmiş olsun.

Bu dəyişiklik büdcəyə hesablanan verginin ödənilməsi üçün ödəyicilərin maliyyə imkanlarının artırılmasına imkan yaratmaqla debitor borclarının vaxtında alınması üçün onlarda stimül yaradacaqdır. Eyni zamanda, ƏDV-nin hesablanması və əvəzləşdirilməsi qaydasına vahid prinsip əsasında yanaşma təmin ediləcəkdir.

- Ödənişli təhsilin ƏDV-dən azad olunması 2013-cü il üçün ölkənin ali məktəblərinə, belə demək mümkünsə, gözəl bir hədiyyə oldu. Sizin fikrinizcə, bu addım təhsil haqlarına necə təsir edəcək və qiymətin formalaşması mexanizmi necə olacaqdır?

- Vergi Məcəlləsinin ƏDV-dən azadolmalara dair maddəsində edilmiş dəyişikliklərə əsasən iştirak paylarının və səhmlərin satışı, eləcə də pullu təhsil xidmətləri ƏDV-dən azad olunmuşdur. Bunlar da öz növbəsində təhsil sahəsinin və qiymətli kağızlar bazarının inkişafına öz müsbət təsirini göstərəcəkdir.

Məlumdur ki, mövcud qanunvericiliyə görə təhsil haqlarının müəyyən olunmasında təhsil müəssisələri sərbəstdirlər. Dövlət tərəfindən tənzimlənən qiymətlərdən başqa qiymətin formalaşmasına müdaxilə edilmir. Bununla belə, ƏDV istehlak vergisi olduğundan onun qiymətə birbaşa təsiri var. Ona görə bu cür azadolma əhəmiyyətli dərəcədə qiymətin aşağı salınmasına şərait yarada bilər. Sözsüz ki, 18 faiz vəsait təhsil müəssisələrinə bir tərəfdən yeni texnologiyaların və

avadanlıqların alınmasına, işçilərin əmək haqlarının artırılmasına, digər tərəfdən isə əhali üçün əhəmiyyət kəsb edən təhsil haqqının da müəyyən dərəcədə aşağı salınmasına imkan verir.

Lakin təhsil müəssisələrinin sərəncamında qalacaq vəsaitlərdən necə istifadə məsələsi həmin müəssisələrin özündən asılıdır. Hesab edirəm ki, istənilən halda bu addımın təhsil müəssisələrinin maliyyə imkanlarına müsbət təsir edəcəyini söyləmək olar.

- Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişiklərdə vergi ödəyiciləri üçün vacib olan bir dəyişiklik də vardır ki, bu da əsas vəsaitlərin yenidən qiymətləndirilməsi ilə bağlıdır. Bu proses kim tərəfindən aparılacaq və necə həyata keçiriləcəkdir?

- Bir çox müəssisələr əlavə vergi yükünə məruz qalmamaq üçün öz əmlaklarını yenidən qiymətləndirmirdilər. Bu, xüsusən sığorta məsələlərində özünü bürüzə verirdi. Əsas vəsaitin balans dəyəri aşağı olduğu halda, həmin əmlak qat-qat yuxarı qiymətlə sığorta olunurdu. Çünki həmin əmlakın real bazar qiyməti çox yüksək idi. İndi isə bu dəyişiklik, müəssisələrə mənfəət və əmlak vergisi ödəmədən yenidən qiymətləndirmə apararaq öz əmlakının dəyərini artırmağa imkan verəcəkdir. Yenidən qiymətləndirmənin kim tərəfindən aparılmasına gəldikdə, bu məsələ qiymətləndirmə haqqında qanunvericiliyə uyğun olaraq öz həllini tapmalıdır.

- Daha bir dəyişikliklə sadələşdirilmiş vergi ödəyiciləri olan hüquqi şəxslər üçün müəyyən edilmiş həddin 120 min manata endirilməsi nəzərdə tutulur. Bu dəyişikliyin zərurəti nədən qaynaqlanır?

- Ümumiyyətlə, əksər beynəlxalq institutlar (Beynəlxalq Valyuta Fondu, Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası, Amerika Ticarət Palatası və s.) və vergi mütəxəssisləri sadələşdirilmiş verginin tətbiqinin əleyhinədirlər. Bəzi hallarda eyni yerdə eyni fəaliyyətlə məşğul olan vergi ödəyiciləri vergiləri fərqli dərəcələrlə ödəyirlər. Bu da müəyyən suallara səbəb olur. Həmin səbəbdən bu dəfə həddin 120 min manata endirilməsi qərara alındı. Gələcəkdə isə bu həddin daha da aşağı salınması mümkün ola bilər. Ölkəmizdə 480 mindən çox vergi ödəyicisi qeydiyyatda olsa da, onların cəmi 19 mini əlavə dəyər vergisinin ödəyicisidir. Bu isə çox azdır.

- Akif müəllim, vergi ödəyicilərinin bank hesablarında olan vəsaitlərinin dondurulması ilə bağlı dəyişikliklərə də aydınlıq gətirərdiniz.

- Vergi Məcəlləsinə edilən daha bir dəyişiklik vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicilərinin bank hesablarında olan vəsaitlərinə sərəncam qoyulması ilə bağlıdır. Məcəlləyə edilmiş son dəyişikliklərdən sonra vergi orqanı tərəfindən hesablanmış vergilər, faizlər və tətbiq olunmuş maliyyə sanksiyalarının bank hesablarındakı vəsaitlərdən silinməsi bu barədə bildirişin alındığı tarixdən 30 təqvim günü müddətində məhkəməyə şikayət verilmədiyi halda həyata keçiriləcəkdir.

Əvvəllər vergi orqanı hesabladığı vergiləri 5 gündən sonra sahibkarlıq subyektlərinin hesabına sərəncam qoyaraq mübahisəsiz silirdi. İndi isə vergi ödəyicisi 30 gün ərzində vergi orqanının qərarından məhkəməyə şikayət verə bilər. Həmin vəsaitlərin silinməsi isə məhkəmənin qərarına uyğun olaraq həll olunacaqdır.

Buna görə də vergi orqanı tərəfindən həmin vergilər, faizlər hesablananda və ya maliyyə sanksiyaları tətbiq ediləndə, vergi ödəyicisi bununla razılaşmazsa və həmin qərarlardan məhkəməyə müraciət edərsə, bu şikayətlərə məhkəmədə baxıldığı dövrdə və həmin şikayət üzrə məhkəmənin çıxardığı qərar qanuni qüvvəyə minənədək vergi ödəyicilərinin hesabında olan vəsaitlər silinməyəcək və yalnız mübahisəli məbləğin 105 faizi həcmində dondurulması həyata keçiriləcəkdir. Vəsaitlərin hesabda dondurulması vergi ödəyicisinin vəzifələrinə aid edilmişdir. Beləliklə də, vergi ödəyicisi öz hüquqlarını qorumaq üçün daha bir mühüm imkan əldə etmişdir.

Hesab edirəm ki, Vergi Məcəlləsinə cari il üçün edilmiş dəyişikliklər təkcə vergi ödəyicilərinin mənafeələrinin qorunması və hüquqlarının artırılması baxımından deyil, həm də bütövlükdə iqtisadiyyatın perspektiv inkişaf prosesinin stimullaşdırılması və vergi inzibatçılığı sahəsində innovasiya yönümlü intellektual texnologiyaların inkişafı və tətbiqi baxımından əhəmiyyətli olacaqdır.